

Kortlægning af hvem der får uddannelse i beskæftigelsessystemet

Rapport

Den 27. februar 2019

Indhold

1	Indledning	4
1.1	Formål og baggrund	4
1.2	Datagrundlag	4
1.3	Rapportens indhold og læsevejledning	5
2	Hovedresultater	6
3	Uddannelses-ordninger i beskæftigelses-systemet	7
3.1	Formål og baggrund for uddannelsesordningerne	7
3.2	Offentlige udgifter til uddannelsesordningerne	8
3.3	Aktiviteten inden for de ti uddannelsesordninger	10
3.4	Typer af kurser, de forsikrede ledige modtager	11
3.5	Udviklingen i den mere jobrettede uddannelsesindsats	12
3.6	Delkonklusion	13
4	Karakteristik af de ledige, der har deltaget i uddannelsesforløb	15
4.1	Kursisternes karakteristika	15
4.2	Udviklingen i kursisternes uddannelsesbaggrund	16
4.3	Forsørgelseshistorik	18
4.4	Delkonklusion	20
5	Ledige med størst uddannelsesbehov	22
5.1	Ufaglærtes brug af uddannelsesordningerne	23
5.2	Kommunal variation	25
5.3	Delkonklusion	28

Kortlægning af hvem der får uddannelse i beskæftigelsessystemet

1 Indledning

Med beskæftigelsesreformen af 2014 blev uddannelsesindsatsen styrket for de forsikrede ledige, der har færrest arbejdsmarkedsrettede kompetencer. Denne kortlægning afdækker, hvem og hvor mange der har fået uddannelse i dagpengesystemet før og efter reformen. Det undersøges specifikt, om flere ufaglærte har fået mere uddannelse.

1.1 Formål og baggrund

Reformen af beskæftigelsesindsatsen trådte i kraft den 1. januar 2015 efter et bredt forlig mellem den daværende regering (Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre) og Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti.

En central politisk intention med reformen var at styrke og målrette uddannelsesindsatsen for forsikrede ledige med færrest arbejdsmarkedsrettede kompetencer. Baggrunden var, at næsten hver tredje ledig var ufaglært, og en stor andel af de ledige var kendetegnet ved, at deres uddannelsesmæssige forudsætninger ikke længere var tilstrækkelige i forhold til arbejdsmarkedets kompetenceefterspørgsel, jf. reformaftaleteksten.

Derfor ønskede forligspartierne med reformen at målrette en række eksisterende uddannelsesordninger og etablere nye ordninger, der kunne bruges til opkvalificering af forsikrede ledige inden for områder, hvor virksomhederne efterspørger arbejdskraft.

Med henblik på at belyse, om de politiske intentioner med reformens initiativer om uddannelse er indfriet, er der i 2018 gennemført et serviceeftersyn af uddannelsesindsatsen. Nærværende kortlægning af de forsikrede lediges brug af uddannelse i beskæftigelsessystemet indgår som en del af serviceeftersynet.

Hovedformålet med kortlægningen er at afdække brugen af uddannelsesordningerne samt at undersøge i hvilken udstrækning forsikrede ledige med størst behov (ufaglærte) får mere uddannelse efter reformen sammenlignet med før reformens ikrafttrædelse.

1.2 Datagrundlag

Datagrundlaget for uddannelsesindsatsen beror på jobcenterets indberetninger til Det Fælles Datagrundlag (DFDG), men STAR har identificeret, at det indberettede data ikke er fuldt retvisende.

Mere konkret er det i Deloitte's foranalyse til denne kortlægning afdækket, at der er varierende registreringspraksis blandt kommunerne, og at de

registreringskategorier, som de tildelte kurser skal registreres på, ikke anvendes konsistent. Konsekvensen er, at kurserne ikke umiddelbart kan henføres til de rette uddannelsesordninger og -puljer, og at datagrundlaget dermed ikke bliver retvisende. Foranalysen har også vist, at disse registreringsudfordringer ikke kun knytter sig til enkelte af uddannelsesordningerne, men at der er tale om usikkerheder på tværs af flere ordninger.

Med henblik på at sikre et mere retvisende datagrundlag for kortlægningen har Deloitte derfor gennemført en omfattende kategorisering af data (en såkaldt datavask). Kategoriseringen indebærer at registreringer, der tydeligt har vedrørt andre uddannelsesordninger, end de var registreret under, er blevet flyttet til de uddannelsesordninger, som de hører til.

Kategoriseringen er foretaget på et uredigeret datasæt om kurser til dagpengemodtagere. Det betyder, at den grunddatabehandling, som dette datasæt normalt gennemløber, inden det indgår i de officielle registre, først er gennemført efter kategoriseringen. Derfor vil der forekomme afvigelser mellem opgørelser baseret på de officielle offentlige registre i fx jobindsats.dk og de opgørelser, der præsenteres i denne rapport.

Det er Deloittes vurdering, at der med kategoriseringen er rettet op på alle identificerbare fejlregistreringer i rådata. Men da det ikke kan afvises, at data fortsat indeholder forkerte registreringer, som ikke kan identificeres i en kategorisering, vil de nøjagtige tal fortsat være forbundet med en vis usikkerhed. Derfor er alle tal i rapporten afrundet til nærmeste 50.

Samlet set er det Deloittes vurdering, at der med denne dataopretning er skabt et datagrundlag, som gør det muligt at drage overordnede konklusioner om brugen af uddannelsesordninger. På grund af usikkerheden om det nøjagtige antal, der har fået uddannelse under en specifik ordning eller på et specifikt kursus/forløb, skal opgørelserne i denne rapport ses som indikationer for et niveau.

1.3 Rapportens indhold og læsevejledning

Denne kortlægning består – foruden indledningen – af yderligere fire kapitler:

- I kapitel 2 beskrives kortlægningens hovedresultater kort.
- I kapitel 3 beskrives de 10 uddannelsesordninger i forhold til økonomi og aktivitet.
- I kapitel 4 beskrives gruppen af ledige, der har modtaget kurser. Den såkaldte modtagergruppe beskrives ud fra en række objektive karakteristika. Der ses på udviklingen i modtagergruppen før og efter reformen, og modtagergruppen sammenlignes med den samlede gruppe af dagpengemodtagere.
- I kapitel 5 belyses uddannelsesindsatsen for ledige med størst behov. Der fokuseres på ufaglærte dagpengemodtagere.

2 Hovedresultater

Kortlægningen viser, at der efter beskæftigelsesreformen generelt gives mindre uddannelse i dagpengesystemet – også til de ufaglærte – men at uddannelsesindsatsen samtidig er blevet mere jobrettet og målrettet dem med størst behov.

Hovedresultaterne af kortlægningen er følgende:

- I 2012 fik godt 55.000 ledige en uddannelsesindsats – i 2017 var dette tal faldet til knap 27.000. Antallet af ledige, der har fået en uddannelsesindsats, er således halveret fra 2012 til 2017. Faldet i antallet af ledige, der modtager uddannelse, skal ses i lyset af, at der i samme periode er sket et betydeligt fald i antallet af dagpengemodtagere. Fra 2012 til 2017 er antallet af dagpengemodtagere faldet fra 129.000 til 81.000 fuldtidspersoner.
- I årene før reformen (2012-2014) fik knap hver femte dagpengemodtager en uddannelsesindsats (19-21 procent), mens det i årene efter reformen (2015-2017) er omkring hver syvende, der får en uddannelsesindsats (14-15 procent). Det viser, at der siden 2012 generelt er skruet ned for den samlede uddannelsesindsats i dagpengesystemet.
- Efter reformen er en del af uddannelsesindsatsen konverteret til de nye og mere jobrettede ordninger, som blev indført med reformen. Brugen af de nye ordninger er mindre end oprindelig forudsat. Den pulje, som især er benyttet mindre end forudsat, er puljen til uddannelsesløft, hvor knap 500 personer fik et uddannelsesløft i 2017 mod 2.250 forudsat med reformen. De nye muligheder er dermed ikke anvendt i det omfang, det var tiltænkt.
- En væsentlig intention med reformen var, at uddannelsesindsatsen i højere grad skulle målrettes de ufaglærte, da de formodedes at have størst behov for en uddannelsesindsats. Før reformen fik samme andel af dagpengemodtagerne uddannelse, uanset om de var ufaglærte eller ej (19-22 procent). Efter reformen er andelen af ufaglærte, der får uddannelse, dog ikke faldet helt så meget, som tilfældet er for andelen af dagpengemodtagerne, der får uddannelse. I 2017 udgjorde andelen af ufaglærte, der fik uddannelse, 17 procent af alle ufaglærte dagpengemodtagere, mens tilsvarende andel var 14 procent for alle dagpengemodtagere. Det betyder, at der generelt er skruet ned for uddannelsesindsatsen – også for de ufaglærte, men ikke helt i samme grad som for dagpengemodtagerne samlet set.

Samlet set tegner kortlægningen således et billede af, at det med reformen er lykkedes at påbegynde en omlægning og målretning af uddannelsesindsatsen mod de grupper, der har størst behov. Men samtidig er det også klart, at det på nuværende tidspunkt ikke for alvor er lykkedes at udnytte de nye muligheder i samme omfang, som det var tiltænkt, og derved give et reelt løft i uddannelsesindsatsen for de ufaglærte.

3 Uddannelsesordninger i beskæftigelsessystemet

Kortlægningen fokuserer på ti uddannelsesordninger, der kan anvendes til at give forsikrede ledige en mere målrettet og jobrettet uddannelsesindsats.

3.1 Formål og baggrund for uddannelsesordningerne

I forbindelse med reformen af beskæftigelsesindsatsen blev syv konkrete uddannelsesinitiativer indført eller justeret. Initiativerne skulle blandt andet sikre adgang til reel opkvalificering og jobrettet uddannelse for forsikrede ledige med færrest kompetencer. De syv uddannelsesinitiativer til ledige er:

- *Pulje til uddannelsesløft (ny)*
- *Den regionale uddannelsespulje (ny)*
- *Seks ugers jobrettet uddannelse (justeret)*
- *Pulje til kurser der overstiger seks uger (ny og knyttet til seks ugers jobrettet uddannelse)*
- *Målrettet og styrket voksenlærlingeordning (justeret)*
- *Styrkede muligheder for læse-, skrive- og regnekurser (justeret)*
- *Ret til realkompetencevurdering (ny)*

Foruden ovenstående syv uddannelsesordninger er der yderligere tre ordninger, som også kan anvendes til at give forsikrede ledige målrettet opkvalificering. De tre ordninger er:

- *Pulje til opkvalificering inden for mangelområder (fra 2017).*
- *Opkvalificering ved ansættelse (LAB § 99)*
- *Øvrig ordinær uddannelse bevilliget af jobcentret (LAB § 32, 1,1)*

Ordningen om *pulje til uddannelsesløft* er målrettet ufaglærte og faglærte med en forældet uddannelse, mens ordningerne om *seks ugers jobrettet uddannelse*, *pulje til kurser der overstiger seks uger* og *realkompetencevurdering* primært er målrettet ufaglærte og faglærte forsikrede ledige.

Målgruppen for den *regionale uddannelsespulje* er alle forsikrede ledige, mens målgrupperne for ordningerne om *voksenlærlinge*, *læse-, skrive- og regnekurser*, *opkvalificeringsjob* og *vejledning og øvrig ordinær uddannelse* også omfatter andre ydelsesgrupper end forsikrede ledige, men kan anvendes til at give forsikrede ledige med færrest kompetencer en jobrettet uddannelse i tråd med intentionen i reformen.

Alle ti ordninger er beskrevet i tabel 1 i forhold til formål, målgruppe, afsat budget og ordningens ikrafttræden.

Tabel 1. Overblik over de 10 uddannelsesordninger

Uddannelses-	Målgruppe	Formål	Budget	Ikraft-trædelse:
Uddannelsesinitiativer efter reformen af beskæftigelsesindsatsen				
Pulje til uddannelsesløft	Forsikrede ledige, der er fyldt 30 år og enten er ufaglærte eller faglærte med en forældet uddannelse.	Tilbyde forsikrede ledige muligheden for et reelt uddannelsesløft eller sporskifte, så den ledige kommer nemmere i job. Den valgte uddannelse skal kunne gennemføres inden for dagpengeperioden. Den ledige modtager mellem 80 og 100 procent af sin hidtidige dagpengesats under uddannelse i sin dagpengeperiode.	150 mio. kr. årligt.	01-07-2015
Den regionale	Forsikrede ledige.	Opkvalificere forsikrede ledige gennem korte, erhvervsrettede uddannelsesforløb specifikt inden for områder, hvor der forventes jobåbninger inden for de kommende seks måneder. Midlerne i puljen er nedsat til kurser listet på de 8 regionale positivlister.	100 mio. kr. årligt.	01-01-2015
Seks ugers jobrettet uddannelse	Ufaglærte og faglærte forsikrede ledige samt forsikrede ledige med en kort videregående uddannelse, der samtidig har en erhvervsfaglig uddannelse.	Tilbyde forsikrede ledige, fra første ledighedsdag, muligheden for seks ugers jobrettet uddannelse. For at sikre jobrettede tilbud er puljens økonomiske midler øremærket kurser, der er inkluderet på positivlisten.	Lovbunden	01-01-2015
Pulje til kurser, der overstiger seks uger	Ufaglærte og faglærte forsikrede ledige samt forsikrede ledige med en kort videregående uddannelse, der samtidig har en erhvervsfaglig uddannelse.	Komplementere 'seks ugers jobrettet uddannelse' med økonomiske midler til kurser, der overstiger seks uger.	5,1 mio. kr. årligt.	01-01-2015
Målrettet og styrket voksenlærlingeordning	Forsikrede ledige og ufaglærte beskæftigede.	Opkvalificere forsikrede ledige og ufaglærte beskæftigede til varig ansættelse ved at finansiere lærlingeperioder, typisk med skiftevis skole- og praktikperioder, hvor virksomheden modtager en støttesats på 40 kr. i timen.	Lovbunden	01-01-2015
Læse-, skrive- og regnekurser	Forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere uanset alder.	Styrke indsatsen for læse-, skrive- og regnesvage ledige og beskæftigede. Ordningen anvendes til initiativer, der kan understøtte og hjælpe målgruppen til at styrke deres basale kompetencer og derigennem gøre det nemmere at komme/være i arbejde.	Lovbunden	01-01-2015
Ret til realkompetencevurdering	Ufaglærte forsikrede ledige over 30 år og ufaglærte kontanthjælpsmodtagere.	Vurdere og dokumentere lediges uformelle kvalifikationer. Herved sikres en mere direkte vej tilbage på arbejdsmarkedet uden unødigt uddannelse for den ledige.	Lovbunden	01-07-2015
Yderligere uddannelsesordninger til forsikrede ledige				
Pulje til opkvalificering inden for mangelområder	Forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere uanset alder.	Tilbyde opkvalificering af ledige med et konkret job, inden for et mangelområde, i sigte. Puljen øremærkes stillingsbetegnelser, der er kendetegnet ved rekrutteringsudfordringer.	37 mio. kr. i alt over tre år	01-01-2017
Opkvalificering ved ansættelse (§ 99)	Ansatte, som modtager løn og inden ansættelsen modtog en af følgende offentlige ydelser; dagpenge, kontanthjælp, uddannelseshjælp, sygedagpenge eller førtidspension.	Bringe ledige ind på arbejdsmarkedet ved at tilbyde virksomheder muligheden for at ansætte ledige i ordinære stillinger og samtidig få tilskud til opkvalificering. Opkvalificeringen af den nye medarbejder kan ske inden ansættelsen eller i forbindelse med ansættelsen.	Lovbunden	01-01-2002
Øvrig ordinær uddannelse bevillet af jobcentret (LAB § 32, 1,1)	Alle ledige, der har behov for et arbejdsmarkedsrettet tilbud for at komme i beskæftigelse.	Afdække og/eller udvikle den lediges faglige, sociale eller sproglige kompetencer, så han/hun nemmere kan komme i job eller opkvalificeres til at påbegynde og gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse.	Lovbunden	01-01-2002

3.2 Offentlige udgifter til uddannelsesordningerne

Beskæftigelsesreformen indebærer en omprioritering af ressourcerne på beskæftigelsesområdet, hvor uddannelsesindsatsen blev målrettet, og hvor der blev givet et løft til den jobrettede uddannelse. I den forbindelse blev

der blandt andet afsat 150 mio. kr. (årligt) til puljen til uddannelsesløft og 100 mio. kr. (årligt) til den regionale uddannelsespulje.

En opgørelse af de samlede udgifter til uddannelse til forsikrede ledige på tværs af de ti uddannelsesordninger i perioden fra 2012 til 2017 viser, at i årene før reformen faldt udgifterne fra 1,24 mia. kr. i 2012 til 0,95 mia. kr. i 2014. I det første år efter reformen var udgiftsniveauet yderligere faldet til 776 mio. kr. I 2016 steg udgifterne til 831 mio. kr. for igen at falde til 761 mio. kr. i 2017.

Faldet i udgifterne hænger sammen med, at antallet af dagpengemodtagere også har været faldende i samme periode. Det fremgår således af tabellen, at gennemsnitsudgiften per fuldtidsperson på dagpenge har været nogenlunde på samme niveau før og efter reformen (omkring 10.000 kr.).

Tabel 2. Offentlige udgifter fordelt på uddannelsesordninger, 2012-2017, 18-P/L, mio. kr.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ændring 2012- 2017
	Mio kr.	Mio kr.	Mio kr.	Mio kr.	Mio kr.	Mio kr.	procent
Pulje til uddannelsesløft				1,5	9,8	15,4	-
Den regionale uddannelsespulje				48,4	88,4	70,8	-
Seks ugers jobrettet/ seks ugers selvvalgt (før 2015)	536,1	490,6	390,7	225,8	256,3	217,1	-60 %
Pulje til kurser, der overstiger seks uger				0,4	0,8	0,6	-
Voksenlærlinge-ordning*	191,9	198,5	235	264,5	296,4	282,8	47 %
Pulje til opkvalificering inden for mangelområder						1,4	-
Øvrig ordinær uddannelse (§ 32, 1, 1), læse-, skrive- og regnekurser, realkompetencevurdering, opkvalificering ved ansættelse (§ 99)*	507,0	414,6	328,9	235,4	219,2	173,2	-66 %
Offentlige udgifter, i alt	1.235,0	1.103,7	954,6	776,0	830,8	761,3	-38 %
Antal fuldtidspersoner (a-dagpenge)	128.804	108.081	93.857	86.385	80.557	80.636	-37 %
Udgifter pr. fuldtidsperson (1.000 kr.)	9,6	10,2	10,2	9,0	10,3	9,4	

Kilde: Data om udgifter på puljen til uddannelsesløft, den regionale uddannelsespulje, pulje til kurser der overstiger seks uger og pulje til opkvalificering inden for mangelområder er fra de kommunale regnskabstal, seks ugers jobrettet, voksenlærlingeordningen og øvrig ordinær uddannelse mv. er oplyst af STAR. Data om fuldtidspersoner er fra jobindsats.dk
Note: *Udgifterne på læse-, skrive- og regnekurser, realkompetencevurderinger eller opkvalificering ved ansættelse (§ 99) registreres ikke på selvstændige grupperinger, men er indeholdt i bevillingsrammen for Øvrig ordinær uddannelse (§ 32,1,1).

Selvom den samlede udvikling i udgifterne hænger tæt sammen med, at antallet af fuldtidspersoner på dagpenge er faldet i samme periode, har der været et kraftigere fald i udgiftsniveauet inden for nogle ordninger end andre. Faldet i udgiftsniveauet har især været kraftigt inden for *øvrig ordinær uddannelse (§ 32, 1, 1)* og *seks ugers jobrettet uddannelse*. Udgifterne er inden for begge ordninger faldet med 60 procent eller mere fra 2012 til 2017. Faldet i udgifterne inden for disse ordninger skal ses i lyset af, at det netop var intentionen med beskæftigelsesreformen at målrette uddannelsesindsatsen og gøre den mere jobrettet for dem med størst behov. Udviklingen er således i tråd med reformintentionerne.

Det ses af tabellen, at udgifterne til de to nye puljer; *puljen til uddannelsesløft* og *den regionale uddannelsespulje*, som var to centrale initiativer i beskæftigelsesreformen, er steget, siden de blev indført i 2015.

Udgiftsniveauet for puljen til uddannelsesløft har dog været væsentligt lavere, end hvad der er afsat i forbindelse med reformen. I 2017 udgjorde udgifterne på puljen ca. 15 mio. kr. ud af de 116 mio. kr., der blev udmeldt på puljen i samme år. En opgørelse viser, at 72 af de 98 kommuner har

afholdt udgifter på puljen. Selvom mange kommuner anvender puljen, viser det relativt lave udgiftsniveau, at puljen ikke er blevet anvendt som forudsat i kommunerne.

For den regionale uddannelsespulje er der i 2017 anvendt ca. 71 mio. kr., hvilket er lidt mindre end de 84 mio. kr., der blev udmeldt i 2017.

3.3 Aktiviteten inden for de ti uddannelsesordninger

Tablet 3 nedenfor viser antallet af personer, der har deltaget i mindst ét kursus fordelt på de ti uddannelsesordninger i perioden 2012-2017.

Tablet 3. Antal personer, der har deltaget i mindst ét kursus (påbegyndte forløb), fordelt på uddannelsesordning, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	/Ændring
	Antal personer	Antal personer	Antal personer	Antal personer	Antal personer	Antal personer	2012-2017
Pulje til uddannelsesløft	-	-	-	100	300	500	-
Den regionale uddannelsespulje	-	-	-	3.850	7.000	6.650	-
Seks ugers jobrettet/seks ugers selvvalgt***	33.350	30.050	23.100	11.450	14.100	12.750	-62 %
Pulje til kurser, der overstiger seks uger	-	-	-	-	500	450	-
Voksenlærlingeordning****	900	1.000	950	900	800	800	-11 %
Læse-, skrive- og regnekurser****	550	450	450	450	450	300	-45 %
Realkompetencevurdering****	900	850	1.850	1.450	1.500	1.450	61 %
Pulje til opkvalificering inden for mangelområder	-	-	-	-	-	300	-
Opkvalificering ved ansættelse (§ 99)	300	300	250	400	400	200	-33 %
Øvrig ordinær uddannelse	23.850	21.350	18.200	13.400	10.050	8.000	-66 %
Personer (modtagergruppen), i alt*	55.150	49.350	40.450	27.700	29.650	26.550	-52 %
Antal personer i bruttomålgruppen**	260.650	244.300	214.700	201.650	192.250	192.650	-26 %
Andel af bruttomålgruppen, der har modtaget mindst ét kursus	21 %	20 %	19 %	14 %	15 %	14 %	-

Kilde: Det Fælles Data Grundlag (DFDG) og jobindsats.dk

Note: *Personer (modtagergruppen), i alt, summer ikke nødvendigvis med antallet af personer på de enkelte ordninger lagt sammen, da en person kan have modtaget kurser efter flere ordninger og derfor kan fremgå under flere af disse.

**Bruttomålgruppen er afgrænset på følgende måde: Borgeren skal som minimum have modtaget dagpenge i 4 sammenhængende uger i løbet af årene 2012-2017. Derudover skal borgeren som minimum have modtaget dagpenge i 8 uger i alt i det givne år, hvor bruttopopulationen er opgjort.

***Fokus for uddannelsesordningen *seks ugers jobrettet* skiftede i 2015 fra at være selvvalgt uddannelse til jobrettet uddannelse.

****Der er via klargøring og vask af data identificeret 550 læse-, skrive og regnekurser i 2012 og 450 i 2013. Selve registreringskategorien *Læse-, skrive- og regnekurser* er dog først indført i efteråret 2013. For *realkompetencevurdering* er der ligeledes identificeret henholdsvis 900 i 2012 og 850 i 2013, selvom registreringskategorien først er indført i september 2014.

*****Antallet på voksenlærlingeordningen dækker over personer, som har dagpenge som den dominerende forsørgelsesydelse 3 mdr. forud for voksenlærlingetilskuddets start.

Af tabellen fremgår det, at niveauet for antallet af ledige, der har modtaget uddannelse, er faldet siden 2012. I 2012 var der godt 55.000 personer, der fik en uddannelsesindsats. I årene efter reformen har niveauet af ledige, der har modtaget uddannelse, været omkring 27.000-30.000 personer. I 2017 var der knap 27.000, der modtog minimum ét kursus på en af de ti uddannelsesordninger.

Faldet i antallet af ledige, der modtager uddannelse, kan ikke alene forklares af, at antallet af dagpengemodtagere er faldet i samme periode. Som det fremgår af tabellen ovenfor, er andelen af dagpengemodtagere i bruttomålgruppen, der modtager uddannelse, generelt på et lavere niveau i årene efter reformen (14-15 procent) end i årene før reformen (19-21 procent).

Ses der nærmere på de enkelte ordninger¹, tegner der sig følgende billede:

- Antallet af kursister inden for *øvrige ordinære uddannelser* (§ 32, 1, 1) og *seks ugers jobrettet* er fra 2012 til 2017 faldet med mere end 60 procent. Faldet i *øvrige ordinære uddannelser* (§ 32, 1, 1) skyldes bl.a., at den regionale uddannelsespulje og uddannelsesløftet indføres med reformen i 2015.
- Antallet af kursister, der anvender *puljen til uddannelsesløft*, er steget lidt i årene efter reformen, men der er tale om relativt få personer, der har fået uddannelse inden for ordningen. I 2017 påbegyndte knap 500 personer et uddannelsesløft. Til trods for en stigning er der fortsat en begrænset anvendelse af ordningen.
- Antallet af kursister under *den regionale uddannelsespulje* er steget i løbet af de første år efter reformen – fra 3.850 kursister i 2015 til ca. 6.650 i 2017.
- I 2012 og 2013 var der årligt 850-900 personer, der fik en *realkompetencevurdering*. Dette tal steg markant til omkring 1.850 i 2014 og har siden – i årene efter reformen – været på et niveau omkring 1.500 personer.
- Både *opkvalificering ved ansættelse* (§ 99) og *puljen til opkvalificering inden for mangelområder* finder generelt begrænset anvendelse med henholdsvis knap 200 og knap 300 kursister i 2017.
- Antallet af kursister, der har fået *læse-, skrive- og regnekurser*, og antallet der anvender *voksenlærlingeordningen*, er faldet med henholdsvis 45 og 11 procent siden 2012. I 2017 omfatter de to ordninger henholdsvis 300 og 800 personer.

Udviklingen med færre kursister inden for *øvrige ordinære uddannelser* og *seks ugers jobrettet* er i tråd med den målretning, der er sket med reformen. Tilsvarende er udviklingen med øget brug på andre ordninger (*puljen til uddannelsesløft* og *den regionale uddannelsespulje*) i tråd med omprioritering af beskæftigelsesindsatsen mod mere jobrettede ordninger. Dog er især *puljen til uddannelsesløft* anvendt i meget begrænset omfang til trods for en stigende anvendelse.

3.4 Typer af kurser, de forsikrede ledige modtager

Som ordningerne er i dag, er det muligt at få samme slags kursus efter flere af ordningerne. I nedenstående tabel 4 er antallet af kurser/forløb fordelt på forskellige kursustyper.

¹ Det skal bemærkes, at det med dette datagrundlag er muligt at drage overordnede konklusioner om brugen af uddannelsesordninger, mens der fortsat er usikkerhed om det nøjagtige antal, der har fået uddannelse under en specifik ordning eller i et specifikt kursus, hvorfor disse opgørelser mere skal ses som indikationer for et niveau (jf. afsnit 1.2).

Tabel 4. Antal personer (påbegyndte forløb) fordelt på kursustype, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ændring 2012-2017
Erhvervsrettede mv.							
AMU	15.700	14.450	13.000	10.950	11.850	11.050	-30%
EUD-forløb (inkl. SOSU og voksenlærlingeforløb)	4.900	3.850	2.750	2.400	2.250	2.200	-55%
Realkompetencevurdering	900	850	1.850	1.450	1.500	1.450	61%
Almene uddannelser							
Almen voksenuddannelse	2.950	2.650	2.500	2.650	2.650	1.400	-53%
Læse-, skrive-, regne- eller ordblindekursus	550	450	450	450	450	300	-45%
Øvrige							
Korte, mellem og lange videregående uddannelser	1.500	1.650	1.100	1.600	1.300	1.050	-30%
Seks ugers selvvalgt/jobrettet uddannelse***	33.350	30.050	23.100	11.450	14.100	12.750	-62%
Andet**	0	0	50	1.100	950	1.200	-
Personer (modtagergruppen), i alt*	55.150	49.350	40.450	27.700	29.650	26.550	-52%

Kilde: Det Fælles Data Grundlag (DFDG).

Note: *Personer (modtagergruppen), i alt, summer ikke nødvendigvis med antallet af personer på de enkelte kursustyper lagt sammen, da en person kan have modtaget flere kurser og derfor kan fremgå under flere af disse.

**Kategorien 'Andet' indeholder kategorierne 'Øvrige forløb', 'Privat udbudte kurser', 'Læse-, skrive- og regnetest', 'Danskundervisning', 'Særligt tilrettelagt danskundervisning', 'Arbejdsmarkedsrettet danskundervisning' og 'Ukendt', i det omfang at disse er givet under en af uddannelsesordningerne. Hvis disse kategorier er givet under bevillingsrammerne 'Øvrig indsats og mentor' eller 'Andet' indgår de ikke i tabellen.

***Fokus for uddannelsesordningen *seks ugers jobrettet* skiftede i 2015 fra at være selvvalgt uddannelse til jobrette uddannelse.

Ses der nærmere på de enkelte kursustyper/forløb, fremgår følgende af tabellen:

- Blandt de erhvervsrettede kurser er der både før og efter reformen flest kursister, der har været på AMU-kurser. I årene efter reformen har der årligt været omkring 11-12.000 personer på AMU-kurser. I årene før reformen var niveauet omkring 13-16.000 kursister årligt. Antallet af kursister, der har fået AMU-kurser efter reformen, har således været nogenlunde konstant omkring 11-12.000, selvom der generelt har været et fald i antallet af dagpengemodtagere i samme periode.
- I forhold til de almene uddannelser og øvrige kurser/forløb er der også sket et fald i brugen, fx er brugen af almen voksenuddannelse faldet med 53 procent.

3.5 Udviklingen i den mere jobrettede uddannelsesindsats

Det er en central intention i reformen, at de kurser, som ledige dagpengemodtagere bevilges, er mere jobrettede og derved direkte øger de ledige dagpengemodtageres muligheder for at komme i beskæftigelse.

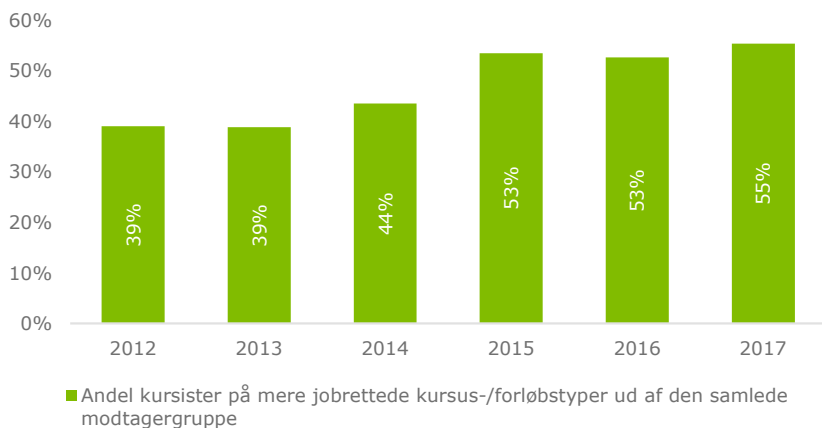
Det registreres i dag ikke, om et kursus er jobrettet, og der findes heller ikke en definition af, hvad det vil sige, at et kursus er jobrettet. Derfor kan der ikke foretages en nøjagtig opgørelse af, om uddannelsesindsatsen er blevet mere jobrettet efter reformen. Men for alligevel at give en indikation af, om uddannelsesindsatsen generelt er blevet mere jobrettet efter reformen, anvendes følgende måling:

- I målingen ses der på udviklingen i andelen af kursister på de mere jobrettede kursus-/forløbstyper. I denne måling indgår følgende kursus typer og forløbstyper: *AMU-kurser, EUD-forløb (inkl. SOSU-forløb og voksenlærlingeordning) og realkompetencevurdering.*

Hvis andelen af kursister i målingen er stigende over tid, anses det som en indikation af, at flere får kurser med et mere jobrettet indhold. Altså indikerer en positiv udvikling i tallene, at uddannelsesindsatsen er blevet mere jobrettet efter reformen

Resultatet af målingen for perioden fra 2012 til 2017 er vist i figur 1 nedenfor. Figuren viser andelen af kursister, der har fået uddannelse efter jobrettede kurser/forløb i perioden 2012-2017.

Figur 1. Andel kursister på mere jobrettede kurser, 2012-2017

Kilde: Det Fælles Data Grundlag (DFDG).

Note: Modtagergruppen er opgjort som antallet af dagpengemodtagere, som har modtaget uddannelse efter en af de ti uddannelsesordninger.

Af figuren fremgår det, at andelen af kursister på de mere jobrettede kurser er steget i perioden 2012-2017. Andelen af kursister på de mere jobrettede kurser/forløb befinder sig på et højere niveau i årene efter reformen end før reformen. I årene 2012 til 2014 var andelen af kursister på jobrettede kurser mellem 39-44 procent, mens andelen i årene fra 2015 til 2017 var steget til 53-55 procent.

Selvom det på baggrund af målingen ikke er muligt entydigt at konkludere, om uddannelsesindsatsen er blevet mere jobrettet, indikerer målingen, at der er påbegyndt en omprioritering af uddannelsesindsatsen, hvor en større del af den uddannelse, der gives, er på de jobrettede ordninger.

3.6 Delkonklusion

Kapitlet om økonomi og aktivitet inden for de ti uddannelsesordninger giver anledning til følgende konklusioner:

- Beskæftigelsesreformen indebærer en omprioritering af ressourcerne på beskæftigelsesområdet, hvor uddannelsesindsatsen blev målrettet, og hvor der blev givet et løft i den jobrettede uddannelse.
- Siden 2012 er udgifterne på området faldet fra 1,24 mia. kr. i 2012 til 761,3 mio. kr. i 2017 svarende til et fald på 38 procent. Faldet i udgifterne hænger sammen med, at antallet af dagpengemodtagere har været faldende i samme periode, frem for at jobcentre investerer i mindre uddannelse til den enkelte ledige. Gennemsnitsudgiften til uddannelsesindsatsen per fuldtidsperson på dagpenge har således været på stort set samme niveau før og efter reformen (omkring 10.000 kr.).
- Ses der på udviklingen i aktiviteten inden for de 10 uddannelsesordninger fremgår det, at aktiviteten samlet set er

faldet fra omkring 55.000 personer i 2012 til ca. 27.000 i 2017. Dette svarer til et fald på 52 procent og tyder på en mere målrettet brug af uddannelsesordningerne.

- AMU-kurser er blandt de mest anvendte kursustyper. I 2017 fik 10.800 personer AMU-kurser (ud af 26.550 påbegyndte kursusforløb). Antallet af kursister, der har fået AMU-kurser efter reformen, har været nogenlunde konstant omkring 11.000, selvom antallet af dagpengemodtagere er faldet i samme periode.
- Det er en central intention i reformen, at de kurser, som de ledige dagpengemodtagere får, skal være mere jobrettede end tidligere, men det er ikke muligt entydigt at afgøre, hvilke kurser der er jobrettede. Ses der på udviklingen i andelen af kursister inden for kurser/forløb, der har et mere jobrettet sigte, fremgår det, at kursister på de mere jobrettede kurser er steget i årene efter reformen:
 - I 2012 udgjorde andelen af kursister på mere jobrettede kurser/forløb 39 procent, mens samme andel udgjorde 55 procent i 2017.
- Målingen indikerer dermed, at der er påbegyndt en omprioritering af uddannelsesindsatsen, hvor en større del af den uddannelse, der gives, kan betegnes som jobrettet.

4 Karakteristik af de ledige, der har deltaget i uddannelsesforløb

Blandt de forsikrede ledige, der har deltaget i uddannelseskurser, er der flere mænd, en højere gennemsnitsalder, et lavere uddannelsesniveau og flere bevægelser ind og ud af dagpengesystemet sammenlignet med den samlede gruppe af dagpengemodtagere.

I dette kapitel gives en deskriptiv analyse af de forsikrede ledige, der har deltaget i kurser efter de ti uddannelsesordninger. Der ses på, hvad der karakteriserer de, der har fået uddannelse, sammenlignet med de, der ikke har. Der ses derudover på, hvordan gruppen har udviklet sig i forhold til uddannelsesbaggrund og tilknytning til arbejdsmarkedet i årene før og efter reformen.

Gruppen af ledige dagpengemodtagere, der har modtaget uddannelse efter en af de ti uddannelsesordninger, kaldes i det følgende *modtagergruppen*. Modtagergruppen sammenlignes med den samlede gruppe af dagpengemodtagere kaldet *bruttogruppen*.

- **Bruttogruppen** er opgjort som antallet af dagpengemodtagere, der har modtaget dagpenge i mindst fire sammenhængende uger i 2012-2017 og mindst 8 uger i alt i det pågældende år.
- **Modtagergruppen** er opgjort som antallet af dagpengemodtagere, som har modtaget uddannelse efter en af de ti uddannelsesordninger.

4.1 Kursisternes karakteristika

Tabel 5 nedenfor viser antal og andel af kursister i modtagergruppen og dagpengemodtagere i bruttogruppen fordelt på køn, alder og herkomst i 2017.

Tabel 5. Køn, alder og herkomst i modtager- og bruttogrupper (modtaget min. ét kursus i 2017)

	Modtagergruppen	Bruttogrupper
Alder		
18-24 år	7 % (1.850)	10 % (19.150)
25-29 år	13 % (3.550)	22 % (42.950)
30-39 år	23 % (6.150)	24 % (46.650)
40-49 år	23 % (6.250)	18 % (35.350)
50-59 år	27 % (7.100)	19 % (37.200)
60-66 år	6 % (1.650)	6 % (11.350)
Køn		
Mand	55 % (14.500)	45 % (87.450)
Kvinde	45 % (12.050)	55 % (105.250)
Herkomst		
Dansker	80 % (21.300)	80 % (154.250)
Indvandrer/efterkommer fra ikke-vestligt land	12 % (3.200)	11 % (21.950)
Indvandrer/efterkommer fra vestligt land	8 % (2.050)	9 % (16.450)
Uddannelsesbaggrund		
Ufaglært	33 % (8.650)	26 % (50.150)
Faglært	46 % (12.100)	33 % (63.500)
Videregående uddannelse	20 % (5.250)	39 % (74.450)
Uoplyst	2 % (550)	2 % (4.550)

Kilde: Det Fælles Data Grundlag (DFDG) og Danmarks Statistik.

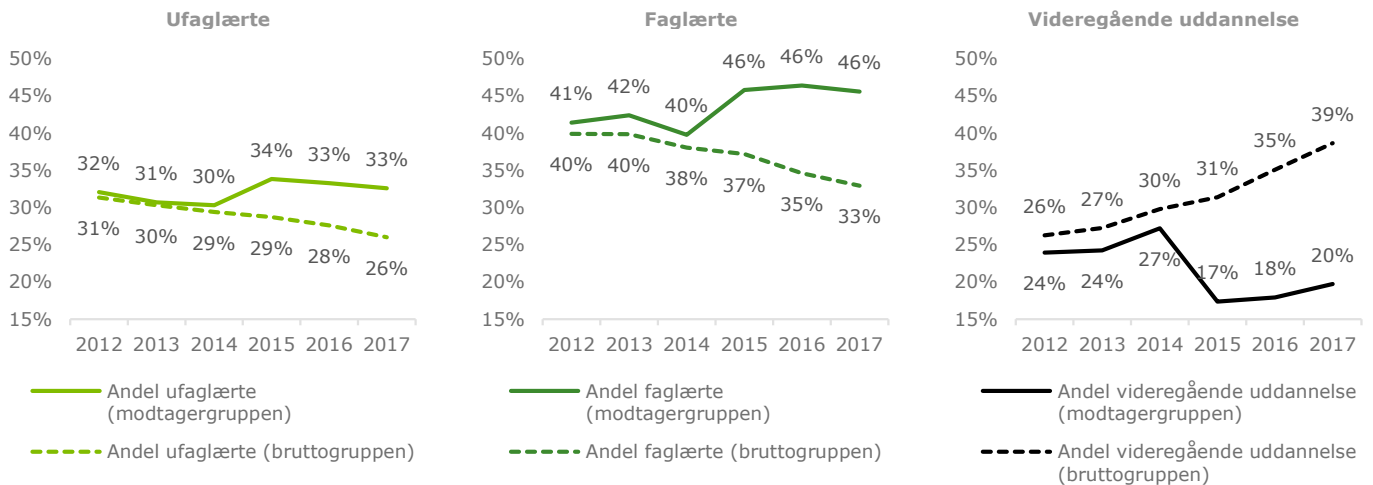
Kursisterne i modtagergruppen ligner på mange parametre dagpengemodtagerne i bruttogrupper, men der også er nogle forskelle på de to grupper. Af tabellen fremgår det, at:

- Uddannelsesordningerne bliver brugt af alle aldersgrupper i dagpengesystemet. Dog er der en tendens til, at personerne er ældre i modtagergruppen. Eksempelvis er der flere i modtagergruppen i aldersgruppen 50-59 år (27 procent) end i bruttogrupper (19 procent), mens der er færre i aldersgruppen 25-29 år (13 procent) end i bruttogrupper (22 procent).
- Der er flere mænd end kvinder, der får en uddannelsesindsats. Det ses, at 55 procent af kursisterne i modtagergruppen er mænd, mens 45 procent i bruttogrupper er mænd.
- Personerne i modtagergruppen har samme herkomstsmæssige fordeling som bruttogrupper.
- Personerne i modtagergruppen har et lavere uddannelsesniveau end personerne i bruttogrupper. Det ses, at der er flere ufaglærte og faglærte (hhv. 33 procent og 46 procent) i modtagergruppen end i bruttogrupper (hhv. 26 procent og 33 procent), mens der er færre med en videregående uddannelse i modtagergruppen (20 procent) end i bruttogrupper (39 procent).

4.2 Udviklingen i kursisters uddannelsesbaggrund

Figurerne nedenfor viser udviklingen i andelen af kursister i modtagergruppen og udviklingen i andelen af dagpengemodtagere i bruttogrupper fordelt på, om de er ufaglærte, faglærte eller har en videregående uddannelse.

Figur 2. Uddannelsesbaggrund for modtager- og bruttgruppen

Kilde: Det Fælles Datagrundlag (DFDG) og Danmarks Statistik.

Note: Bruttomålgruppen er afgrænset på følgende måde: Borgeren skal som minimum have modtaget dagpenge i 4 sammenhængende uger i løbet af årene 2012-2017. Derudover skal borgeren som minimum have modtaget dagpenge i 8 uger i alt i det givne år, hvor bruttopopulationen er opgjort.

Modtagergruppen: n = 55.150 (2012); n = 49.350 (2013); n = 40.450 (2014); n = 27.700 (2015); n = 29.650 (2016); n = 26.550 (2017).

Bruttogruppen: n = 260.650 (2012); n = 244.300 (2013); n = 214.700 (2014); n = 201.650 (2015); n = 192.250 (2016); n = 192.650 (2017).

Foruden de viste andele for henholdsvis ufaglærte, faglærte og videregående uddannelse er der i perioden 2012-2017 en andel, der svinger mellem 2 og 3 procent, hvis uddannelsesbaggrund er uoplyst. Disse andele fremgår ikke af figuren.

Af figurerne ovenfor fremgår det, at de ufaglærte og faglærte efter reformen udgør en større andel af de, der har fået en uddannelsesindsats, mens dagpengemodtagere med en videregående uddannelse, udgør en mindre andel. Det vil sige, at den uddannelsesindsats, der gives, i større udstrækning end tidligere går til de ufaglærte og faglærte grupper.

Af figurerne fremgår det mere specifikt:

- For de ufaglærte:
 - I perioden fra 2012 til 2014 udgør andelen af ufaglærte kursister mellem 30 og 32 procent af kursisterne i modtagergruppen. I årene efter reformen udgør andelen af ufaglærte kursister mellem 33 og 34 procent. Andelen af ufaglærte kursister er dermed marginalt højere i årene efter reformen end i årene før reformen.
 - I perioden fra 2012-2017 er andelen af ufaglærte ledige faldet fra 31 til 26 procent i og med at andelen af ufaglærte ledige er faldet, mens andelen af ufaglærte kursister er steget lidt, er der relativt set flere ufaglærte, der får en uddannelsesindsats efter reformen sammenlignet med årene før reformen.
- For de faglærte:
 - I perioden fra 2012 til 2014 udgør andelen af faglærte kursister mellem 40-42 procent af kursisterne i modtagergruppen. I årene efter reformen udgør andelen af faglærte kursister mellem 45-46 procent. Andelen af faglærte kursister er dermed lidt højere i årene efter reformen end i årene før reformen.
 - I perioden fra 2012-2017 er andelen af faglærte ledige faldet fra 40 til 33 procent i og med at andelen af faglærte ledige er faldet, mens andelen af faglærte kursister er steget, er der

relativt set flere faglærte, der får en uddannelsesindsats efter reformen sammenlignet med årene før reformen.

- For ledige med en videregående uddannelse:
 - I perioden fra 2012 til 2014 udgør andelen af kursister med en videregående uddannelse mellem 24-27 procent af kursisterne i modtagergruppen. I årene efter reformen udgør andelen af disse kursister mellem 17-20 procent. Andelen af kursister med en videregående uddannelse er dermed lavere i årene efter reformen end i årene før reformen.
 - I perioden fra 2012-2017 er andelen af ledige i bruttgruppen med en videregående uddannelse steget fra 26 til 39 procent. Dermed er der efter reformen forholdsmæssigt færre med en videregående uddannelse blandt de dagpengemodtagere, der modtager uddannelse, sammenlignet med kursisterne før reformen.

4.3 Forsørgelsehistorik

Kursisternes forsørgelsehistorik giver et indtryk af, hvor stærk kursisternes tilknytning til arbejdsmarkedet er. Forsørgelsehistorikken bidrager sammen med de øvrige beskrivelser af kursisternes karakteristika til det samlede billede af, om uddannelsesindsatsen i højere grad gives, hvor der er behov for den.

Forsørgelsehistorikken belyses ud fra to målinger; forsørgelsesgraden og antallet afbrudte selvforsørgelsesperioder.

- *Forsørgelsesgraden* er defineret som andel tid på offentlig forsørgelse de seneste 5 år før kursusstart, og er dermed et udtryk for den lediges historiske tilknytning til arbejdsmarkedet.
- *Afbrudte selvforsørgelsesperioder* er defineret som mindst 4 uger i beskæftigelse, efterfulgt af mindst 4 uger på forsørgelse. Jo flere brud, jo mere er den ledige "ind og ud" af offentlig forsørgelse.

Tabel 6 nedenfor viser forsørgelsesgraden og antal afbrudte selvforsørgelsesperioder for kursister i modtagergruppen og dagpengemodtagere i bruttgruppen i perioden fra 2012 til 2017.

Tabel 6. Andel tid i offentlig forsørgelse 5 år før kursusstart (forsørgelsesgrad) og antal afbrudte selvforsørgelsesperioder på mindst fire uger

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Forsørgelsesgrad						
Kursister (modtagergruppen)	29 %	29 %	32 %	30 %	29 %	29 %
Alle dagpengemodtagere (bruttgruppen)*	38 %	36 %	35 %	34 %	33 %	32 %
Antal afbrudte selvforsørgelsesperioder						
Kursister (modtagergruppen)	4,1	4,3	4,4	4,4	4,5	4,6
Alle dagpengemodtagere (bruttgruppen)*	3,7	4,0	3,9	4,0	3,9	3,9

Kilde: Det Fælles Data Grundlag (DFDG) og DREAM.

Note: *Bruttomålgruppen er afgrænset på følgende måde: Borgeren skal som minimum have modtaget dagpenge i 4 sammenhængende uger i løbet af årene 2012-2017. Derudover skal borgeren som minimum have modtaget dagpenge i 8 uger i alt i det givne år, hvor bruttopopulationen er opgjort. Voksenlæringsdata indgår ikke i opgørelsen.

Af tabellen ovenfor fremgår det, at kursisternes (de, der har modtaget uddannelse) forsørgelsesgrad stort set er den samme før og efter reformen. Det tyder på, at kursisterne hverken har en stærkere eller svagere

tilknytning til arbejdsmarkedet efter reformen sammenlignet med før reformen.

Dog er der en tendens til, at kursisterne efter reformen er kendetegnet ved at rykke mere ind og ud af dagpengesystemet, idet de i gennemsnit har flere afbrudte selvforsørgelsesperioder. Dette peger på, at de, der efter reformen får en uddannelsesindsats, i højere grad end tidligere har mere vekslende tilknytning til arbejdsmarkedet.

Af tabellen fremgår det mere specifikt:

- Vedrørende forsørgelsesgraden:
 - Kursisternes forsørgelsesgrad har været på nogenlunde samme niveau både før og efter reformen – i perioden fra 2012 til 2014 var forsørgelsesgraden 29-32 procent – i perioden fra 2015-2017 var forsørgelsesgraden 29-30 procent. Dermed har kursisterne samme forsørgelsesprofil før og efter reformen.
 - Samtidig ses det, at forsørgelsesgraden blandt dagpengemodtagerne i bruttgruppen har været faldende i perioden (fra 38 procent i 2012 til 32 procent i 2017). Kursisterne er således fortsat kendetegnet ved at have været lidt mindre tid på offentlig forsørgelse de seneste fem år sammenlignet med dagpengemodtagerne i bruttgruppen. Forskellen på modtagergruppens og bruttgruppens forsørgelsesgrad er dog blevet mindre siden 2012. De to grupper ligner således hinanden mere for så vidt angår forsørgelsehistorik.

Samlet set indikerer målingen vedrørende forsørgelsesgraden, at personer, der har fået en uddannelsesindsats, før reformen typisk havde en stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet end dagpengemodtagere generelt set, om end denne tendens er mindre fremtrædende efter reformen.

- Vedr. afbrudte selvforsørgelsesperioder:
 - Kursisterne i modtagergruppen er efter reformen kendetegnet ved at rykke mere ind og ud af dagpengesystemet, idet de i gennemsnit har flere afbrudte selvforsørgelsesperioder. For kursisterne i modtagergruppen er tallet for de afbrudte selvforsørgelsesperioder steget støt siden 2012 (fra 4,1 afbrudte selvforsørgelsesperioder i 2012 til 4,6 i 2017).
 - Antallet af afbrudte selvforsørgelsesperioder er lavere for dagpengemodtagere i bruttgruppen end modtagergruppen. I perioden fra 2012 til 2017 har dagpengemodtagere i bruttgruppen i gennemsnit haft mellem 3,7 og 4,0 afbrudte selvforsørgelsesperioder. Kursisterne i modtagergruppen er derfor generelt kendetegnet ved en mere vekslende tilknytning til arbejdsmarkedet end dagpengemodtagere i bruttgruppen.

Samlet set indikerer målingen vedrørende de afbrudte selvforsørgelsesperioder, at uddannelsesindsatsen i endnu højere grad end før reformen er målrettet personer, der har vekslende tilknytning til arbejdsmarkedet.

4.4 Delkonklusion

Kapitlet om karakteristik ved de ledige i uddannelsesordningerne giver anledning til følgende konklusioner:

- Kursisterne i modtagergruppen adskiller sig fra dagpengemodtagerne i bruttgruppen på følgende områder:
 - Der er flere mænd i modtagergruppen (55 procent) end i bruttgruppen (45 procent).
 - Gennemsnitsalderen er højere i modtagergruppen. Det ses, at 55 procent er over 40 år i modtagergruppen, mens 43 procent er over 40 i bruttgruppen.
 - Kursisterne i modtagergruppen har kortere uddannelser end dagpengemodtagerne i bruttgruppen. Der er således flere i modtagergruppen, der er ufaglærte eller faglærte (hhv. 33 procent og 46 procent) end personer i bruttgruppen (hhv. 26 procent og 33 procent). Dagpengemodtagere med en videregående uddannelse udgjorde i 2017 20 procent af modtagergruppen, men 39 procent af bruttgruppen.
- Efter reformen udgør de ufaglærte og faglærte en større andel af de, der får en uddannelsesindsats, mens dagpengemodtagere med en videregående uddannelse udgør en mindre andel.
 - Det ses ved, at andelen af ufaglærte kursister i modtagergruppen i perioden fra 2015-2017 er 6-9 procent-point højere end andelen af ufaglærte dagpengemodtagere samlet set. Før reformen var denne forskel på 1 procent-point.
 - Tilsvarende er andelen af faglærte kursister 8-12 procent-point højere end andelen af faglærte dagpengemodtagere samlet set i perioden fra 2015-2017. Før reformen var denne forskel på 1-4 procent-point.
 - Omvendt er andelen af kursister med en videregående uddannelse i modtagergruppen i perioden fra 2015-2017 14-19 procent-point lavere end andelen af dagpengemodtagere med en videregående uddannelse samlet set. Før reformen var denne forskel på 2-3 procent-point.
- Kursisternes forsørgelsesgrad er stort set den samme før og efter reformen. Det tyder på, at kursisterne hverken har fået en stærkere eller svagere tilknytning til arbejdsmarkedet sammenlignet med før reformen. I perioden fra 2012 til 2017 har kursisterne været på offentlig forsørgelse i 29-30 procent af tiden i de seneste fem år. For dagpengemodtagerne samlet set er forsørgelsesgraden faldet fra 38 procent i 2012 til 32 procent i 2017. Det viser, at der efter reformen er en tendens til, at de, der modtager uddannelse, fortsat har en lidt stærkere arbejdsmarkedstilknytning end dagpengemodtagerne generelt set, om end forskellen på de to grupper er blevet mindre efter reformen.
- Endelig er kursisterne i modtagergruppen kendetegnet ved at rykke mere ind og ud af dagpengesystemet end den samlede gruppe af dagpengemodtagere. Således har kursisterne i modtagergruppen i gennemsnit 4,6 afbrudte selvforsørgelsesperioder i løbet af de seneste 5 år, mens tallet ligger på 3,9 for dagpengemodtagerne i bruttgruppen. Samlet set indikerer dette, at uddannelsesindsatsen

i endnu højere grad end før reformen går til personer, der har en vekslende tilknytning til arbejdsmarkedet.

5 Ledige med størst uddannelsesbehov

En central intention med uddannelsesinitiativerne i reformen er, at uddannelse målrettes de ledige, der har størst behov, herunder de ufaglærte. Efter reformen får relativt flere ufaglærte uddannelse sammenlignet med dagpengemodtagergruppen generelt. Samtidig er det samlede antal af ufaglærte, der modtager uddannelse, dog faldet efter reformen.

Da de ufaglærte forsikrede ledige er en central målgruppe for uddannelsesinitiativerne i reformen², fokuseres der i dette kapitel på denne gruppes brug af uddannelse. Der ses på omfanget af ufaglærte, der modtager uddannelse, hvor meget uddannelse de ufaglærte får, og hvilke uddannelsesordninger og kursustyper de ufaglærte anvender.

De ufaglærtes brug af uddannelse før og efter reformen sammenlignes med modtagergruppen – det vil sige alle dagpengemodtagere, der har modtaget uddannelse.

Figur 3 viser andelen³ og antallet af alle dagpengemodtagere og alle ufaglærte dagpengemodtagere, der har fået mindst ét kursus.

Af figuren fremgår det, at der i 2012 var 17.700 ufaglærte, der modtog en uddannelsesindsats, mens der i 2017 var 8.650 ufaglærte, der modtog uddannelse. Antallet af ufaglærte, der har modtaget en uddannelsesindsats, er således faldet siden 2012.

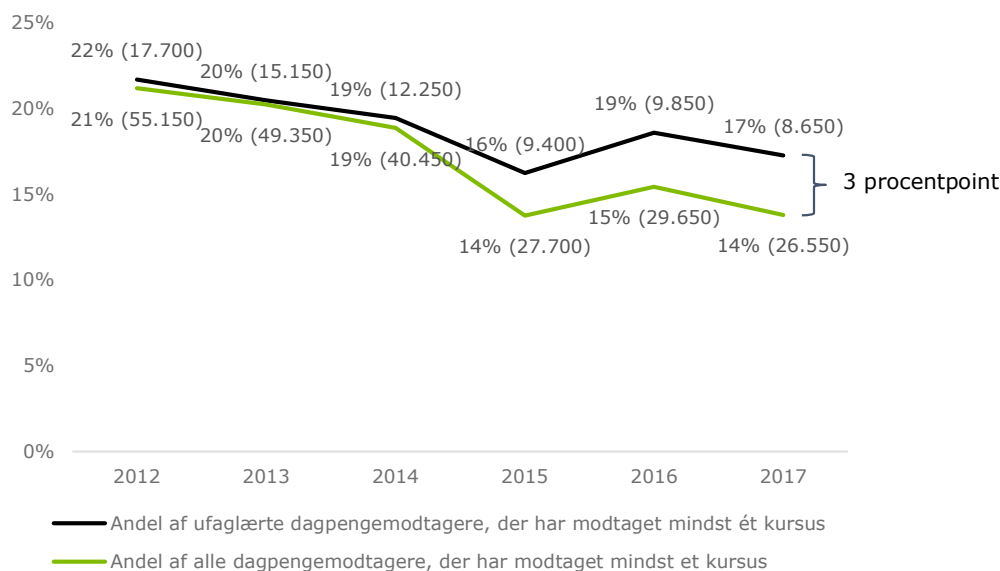
Samtidig viser figuren, at der i årene efter reformen er en lidt mindre andel af de ufaglærte dagpengemodtagere, der får en uddannelsesindsats. I årene før reformen udgør andelen af ufaglærte, der får uddannelse, mellem 19-22 procent. Før reformen var det således omkring hver femte ufaglært, der fik uddannelse. Efter reformen udgør andelen af ufaglærte, der får uddannelse, mellem 16-19 procent. Med andre ord er det efter reformen omkring hver sjette ufaglærte, der får uddannelse, mod hver femte i årene

² Der er andre delmålgrupper i beskæftigelsesreformen, fx faglærte med forældet uddannelse og personer med læse-, skrive- og regneproblemer, men disse kan ikke defineres objektivt, og derfor – og fordi ufaglærte er den største gennemgående målgruppe med et objektivt uddannelsesbehov – er dette i fokus i nærværende afsnit.

³ Andelen af alle dagpengemodtagere, der har fået mindst ét kursus, er opgjort som en andel af alle dagpengemodtagere (bruttogruppen), mens andelen af ufaglærte, der har fået mindst ét kursus, er opgjort som en andel af alle ufaglærte dagpengemodtagere i bruttogruppen.

før reformen. Uddannelsesindsatsen gives således til lidt færre ufaglærte efter reformen sammenlignet med før reformen.

Figur 3. Andel (antal) af henholdsvis alle dagpengemodtagere og ufaglærte dagpengemodtagere, der har modtaget mindst ét kursus

Kilde: DFDG, DREAM og Danmarks Statistik.

Note: Dagpengemodtagere er afgrænset som borgere, der har minimum 4 sammenhængende uger på dagpenge i perioden 2012-2017, og som minimum har modtaget dagpenge i 8 uger det givne år.

Ufaglærte dagpengemodtagere i bruttogruppen: n = 81.700 (2012); n = 74.100 (2013); n = 63.100 (2014); n = 57.950 (2015); n = 53.050 (2016); n = 50.150 (2017).

Alle dagpengemodtagere i bruttogruppen: n = 260.650 (2012); n = 244.300 (2013); n = 214.700 (2014); n = 201.650 (2015); n = 192.250 (2016); n = 192.650 (2017).

Derudover viser figuren, at uddannelsesindsatsen efter reformen er endnu mindre udbredt blandt dagpengemodtagerne samlet set. Før reformen fik omkring hver femte (19-22 procent) en uddannelsesindsats blandt dagpengemodtagerne som helhed. Efter reformen er det omkring hver syvende dagpengemodtager (14-15 procent), der har fået en uddannelsesindsats.

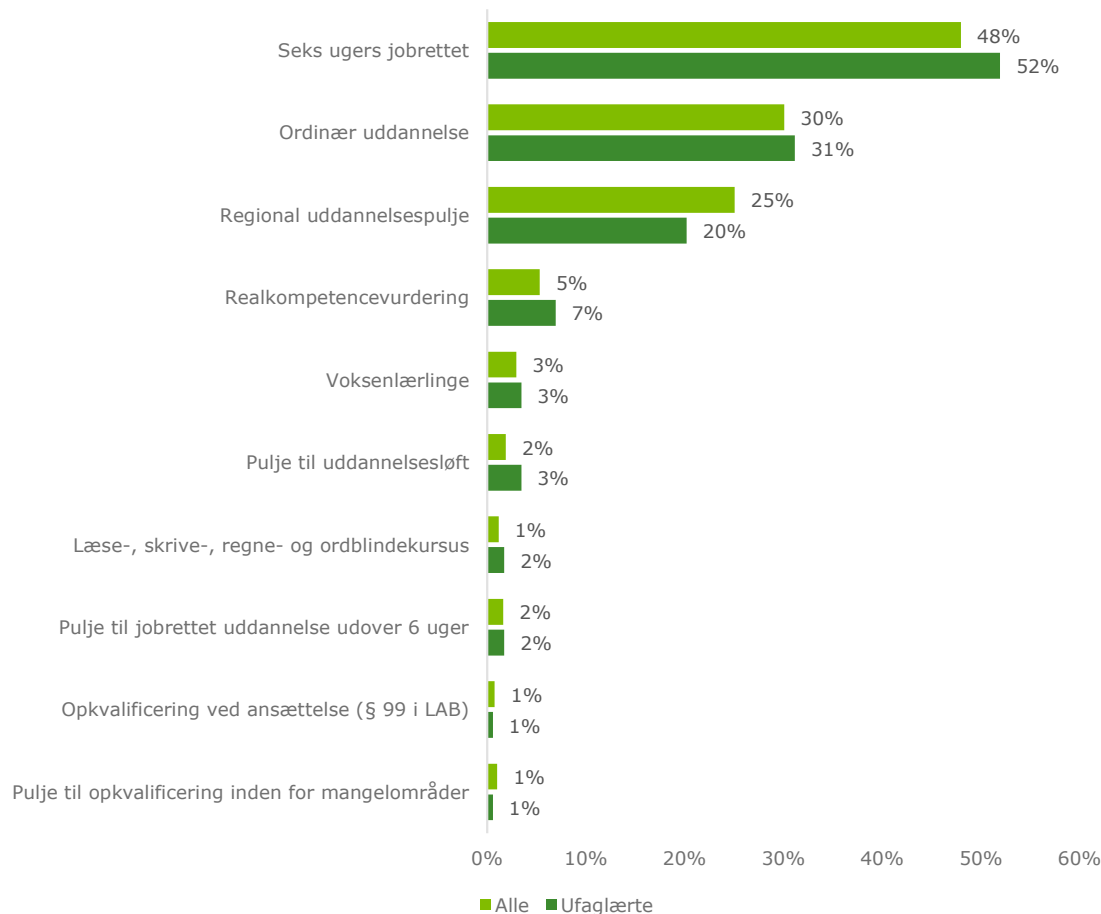
Det betyder, at uddannelse efter reformen generelt set anvendes mindre til både ufaglærte og dagpengemodtagerne som helhed. Sammenligner man de to grupper, anvendes uddannelse dog endnu mindre til dagpengemodtagere som helhed nu end til de ufaglærte.

5.1 Ufaglærtes brug af uddannelsesordningerne

Figur 4 viser, hvordan de ufaglærtes brug af de 10 uddannelsesordninger adskiller sig fra modtagergruppens brug i 2017.

Af figuren fremgår det, at de ufaglærte kursister og kursisterne i modtagergruppen stort set bruger uddannelsesordningerne i samme omfang. Dog er der en tendens til, at seks ugers jobrettet uddannelse, puljen til uddannelsesløft og realkompetencevurdering i marginalt højere grad anvendes af de ufaglærte, mens den regionale uddannelsespulje anvendes til relativt flere, der ikke er ufaglærte.

Figur 4. Andelen af ufaglærte i modtagergruppen, der modtager kurser efter de enkelte ordninger, og andelen af alle i modtagergruppen, der modtager kurser efter de enkelte ordninger, 2017

Kilde: Det Fælles Datagrundlag (DFDG) og Danmarks Statistik.

Af figuren fremgår det specifikt, at:

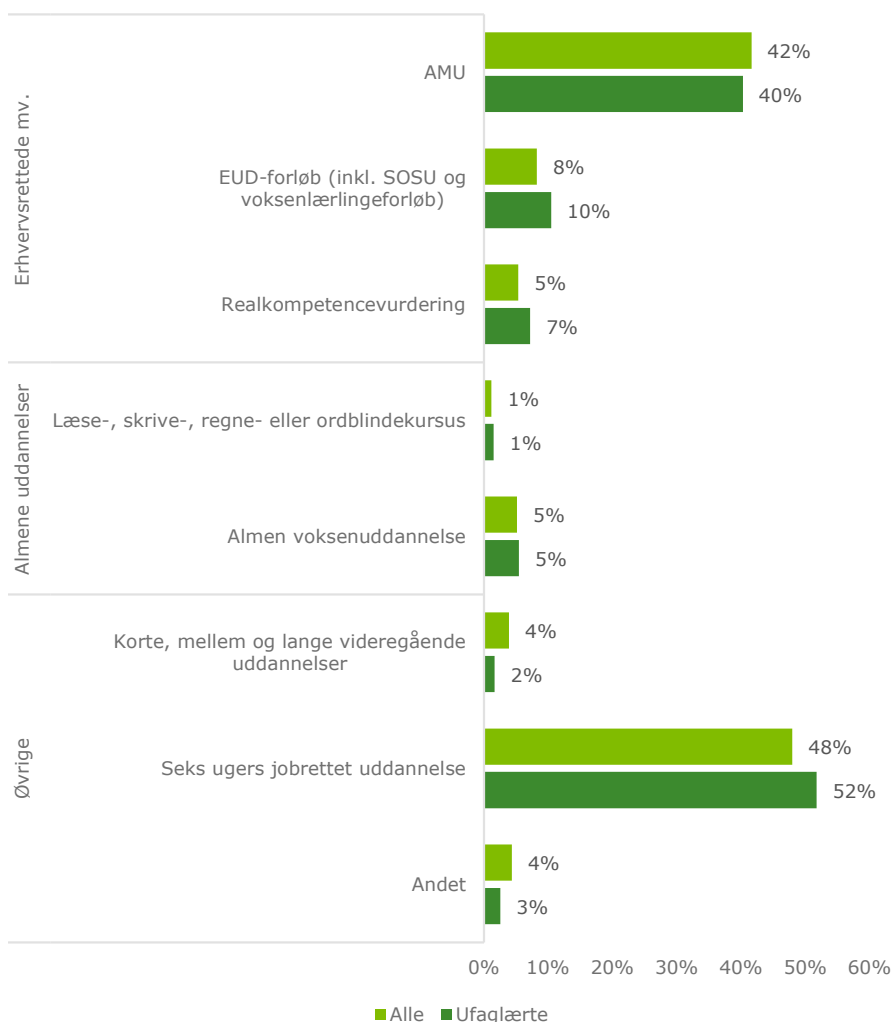
- På en række af uddannelsesordningerne (*seks ugers jobrettet, puljen til uddannelsesløft og realkompetencevurdering og øvrig ordinær uddannelse*) er der en svag tendens til, at en lidt større andel af de ufaglærte ledige har fået uddannelse efter disse ordninger sammenlignet med modtagergruppen. Andelen af ufaglærte er op til 4 procent-point højere på disse ordninger.
- På *den regionale uddannelsespulje* er der en svag tendens til, at en lidt mindre andel af de ufaglærte ledige har fået uddannelse sammenlignet med modtagergruppen. Andelen af ufaglærte ledige, der har fået uddannelse efter *den regionale uddannelsespulje*, er 5 procent-point lavere sammenlignet med modtagergruppen generelt.
- På ordningerne om *voksenlærlingeordningen, læse, skrive regnekurser og puljen til opkvalificering inden for mangelområder* er der ikke forskel på de ufaglærtes og den samlede modtagergruppes brug af uddannelsesordningerne.

Brugen af uddannelse inden for ordningerne skal ses i lyset af, at nogle ordninger er direkte målrettet de ufaglærte, mens andre primært er målrettet de faglærte eller begge målgrupper, jf. kapitel 2.

Hvis der kigges på andelen af henholdsvis ufaglærte og den samlede modtagergruppe, der modtager kurser efter enkelte kursus-/forløbstyper, står det ligeledes klart, at der ikke er stor forskel på de ufaglærte og den samlede modtagergruppe.

Af figur 5 fremgår det, at der er en svag tendens til, at flere ufaglærte får EUD-forløb (inkl. SOSU og voksenlærlingeforløb), realkompetencevurdering og seks ugers jobrettet uddannelse. Omvendt er der en svag tendens til, at den samlede modtagergruppe i højere grad får AMU og korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.

Figur 5. Andelen af ufaglærte i modtagergruppen og andelen af den samlede modtagergruppe, der modtager kurser efter de enkelte kursus-/forløbstyper, 2017

Kilde: Det Fælles Datagrundlag (DFDG) og Danmarks Statistik.

Note: Kategorien 'Andet' indeholder kategorierne 'Øvrige forløb', 'Privat udbudte kurser', 'Læse-, skrive- og regnetest', 'Danskundervisning', 'Særligt tilrettelagt danskundervisning', 'Arbejdsmarkedsrettet danskundervisning' og 'Ukendt', i det omfang at disse er givet under en af uddannelsesordningerne. Hvis disse kategorier er givet under bevillingsrammerne 'Øvrig indsats og mentor' eller 'Andet' indgår de ikke i tabellen.

5.2 Kommunal variation

Brugen af uddannelse til ufaglærte på landsplan dækker over, at der på tværs af kommunerne er betydelig forskel på, hvor udbredt det er at give

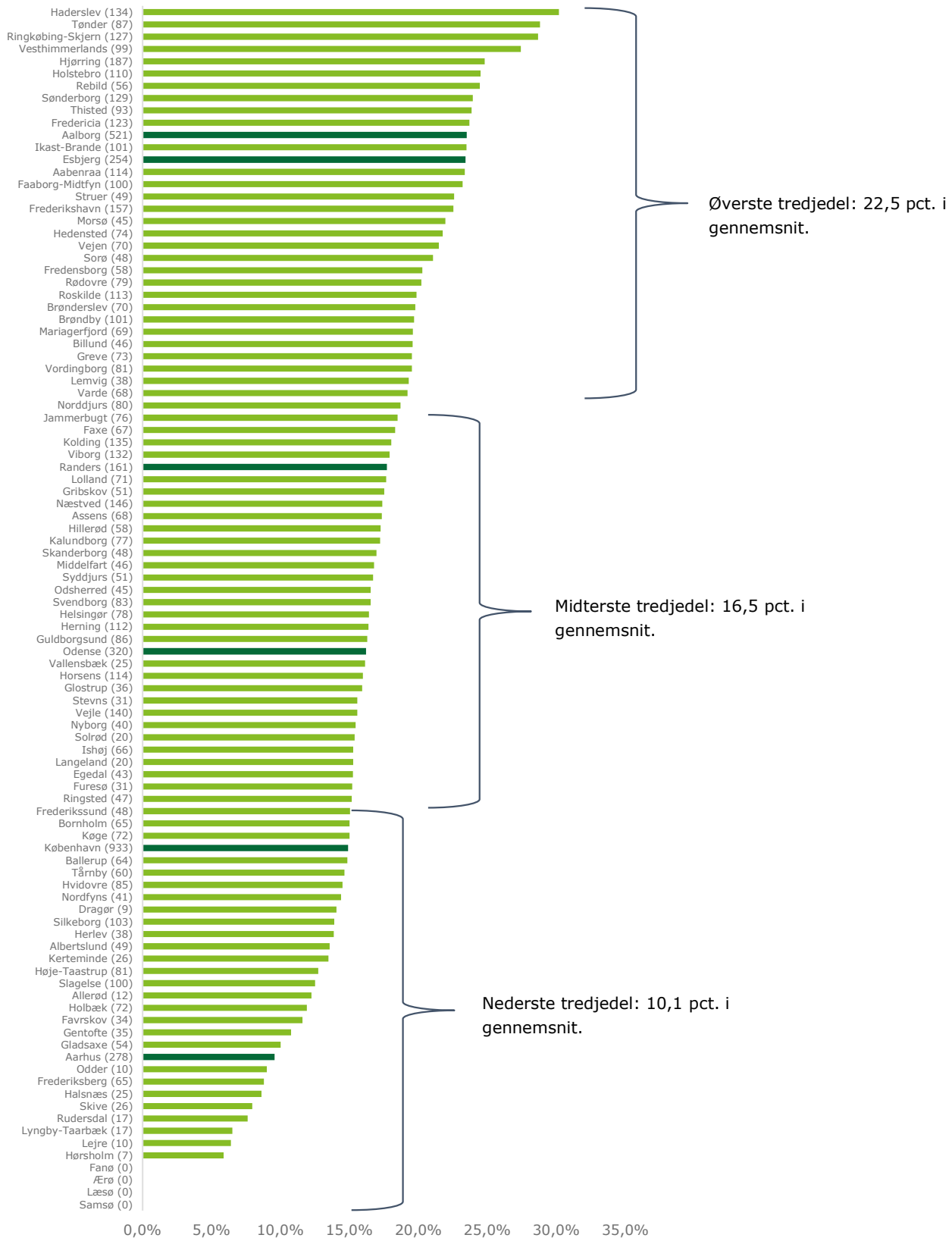
uddannelse til de ufaglærte. Dette indikerer, at uddannelsesordningerne er implementeret forskelligt i kommunerne. Det fremgår af figur 7, at:

- I den tredjedel af kommunerne, hvor flest ufaglærte modtager uddannelse, modtog ca. hver fjerde (23 procent) mindst ét kursus i løbet af 2017.
- I den tredjedel af kommunerne, hvor færrest modtager uddannelse, modtog ca. hver niende (10 procent) mindst ét kursus i løbet af 2017.
- I den midterste tredjedel af kommunerne, modtog ca. hver sjette (17 procent) mindst ét kursus i løbet af 2017.

Der er ikke en tendens til, at den kommunale spredning hænger sammen med kommunestørrelse, fx varierer andelen af ufaglærte kursister fra 10-24 procent på tværs af de 6 største kommuner.

Kortlægning af hvem der får uddannelse i beskæftigelsessystemet

Tabel 7. Andel ufaglærte, der har modtaget mindst ét kursus, per kommune, 2017. Andelen af ufaglærte er opgjort som en andel af alle ufaglærte ledige.

Kilde: DFDG og Danmarks Statistik.

Note: Landets seks største kommuner er markeret med mørkegrøn.

5.3 Delkonklusion

Kapitlet om ledige med størst uddannelsesbehov giver anledning til yderligere følgende konklusioner:

- En væsentlig hensigt med reformen var, at uddannelsesindsatsen efter reformen i højere grad skulle målrettes de ufaglærte. Det ses, at før reformen fik samme andel af dagpengemodtagerne uddannelse uanset om de var ufaglærte eller ej (19-21 procent). Efter reformen er andelen af kursister generelt faldet til 14 procent i 2017, men andelen af ufaglærte kursister er faldet lidt mindre og udgør 17 procent i 2017. Der er dermed relativt flere ufaglærte, der efter reformen får uddannelse sammenlignet med dagpengemodtagergruppen generelt, men samtidig er det generelle niveau faldet. Der er således ikke sket et løft i uddannelsesindsatsen for de ufaglærte.
- Kortlægningen viser yderligere, at der ikke er væsentlige forskelle på, hvilke ordninger eller kursustyper de ufaglærte og den samlede dagpengegruppe anvender. Dog er der en tendens til, at ordningen om seks ugers jobrettet uddannelse anvendes lidt mere til ufaglærte, mens den regionale uddannelsespulje anvendes lidt mindre til ufaglærte.
- Der kan konstateres betydelig kommunal variation i, hvor udbredt uddannelse til ufaglærte er:
 - I den tredjedel af kommunerne, hvor den største andel ufaglærte modtager uddannelse, modtog knap hver fjerde (23 procent) mindst ét kursus i løbet af 2017.
 - I den tredjedel af kommunerne, hvor den laves andel ufaglærte modtager uddannelse, modtog ca. hver tiende (10 procent) mindst ét kursus.

Samet tyder dette på, at der på tværs af kommunerne er forskel på implementeringen af uddannelsesordningerne.

Deloitte.

Om Deloitte

Deloitte leverer ydelser indenfor revision, consulting, financial advisory, risikostyring, skat og dertil knyttede ydelser til både offentlige og private kunder i en lang række brancher. Deloitte betjener fire ud af fem virksomheder på listen over verdens største selskaber, Fortune Global 500®, gennem et globalt forbundet netværk af medlemsfirmaer i over 150 lande, der leverer kompetencer og viden i verdensklasse og service af høj kvalitet til at håndtere kundernes mest komplekse forretningsmæssige udfordringer. Vil du vide mere om, hvordan Deloitte omkring 264.000 medarbejdere gør en forskel, der betyder noget, så besøg os på Facebook, LinkedIn eller Twitter.

Deloitte er en betegnelse for Deloitte Touche Tohmatsu Limited, der er et britisk selskab med begrænset ansvar, og dets netværk af medlemsfirmaer og deres tilknyttede virksomheder. Hvert medlemsfirma udgør en separat og uafhængig juridisk enhed. Vi henviser til www.deloitte.com/about for en udførlig beskrivelse af den juridiske struktur i Deloitte Touche Tohmatsu Limited og dets medlemsfirmaer.